زۆڵە ژورنالیست… ئازاد حەمە

((پێشکەشە بە خانمە ژورنالیست شیرین ئەبو عەقلە و هاوشێوەکانی، کە یەکلابووەوە بە گولەی ئیسرائیلییەکان کوژراوە)))

دەستپێک: زۆڵەکان بەرھەمی داڕمانی ڕەوشتیین

لەم سەرەتایەوە زۆر بەڕاشکاوی دەڵێم، زۆڵە ژورنالیستەکان بەرھەمی داڕمان(کۆلاپس)ی ڕەوشتیی کۆمەڵگەی ئێمەن و میدیای سێبەریش دایکی ڕاستەقینەی زۆڵە ژورنالیستەکانە. ئەم جۆرە، یان چەشنە(کاتیگۆری) لە ژورنالیست لە زۆر کۆمەڵگەدا هەن و دەکرێت کۆمەڵگە گەندەڵەکان بە شوێنی سەرەکی زۆڵە ژورنالیستەکان لەقەڵەمبدرێت.

لە کۆمەڵگە گەندەڵەکان، ئەڵبەتە لە کۆمەڵکە زۆرداریی و سەربازیی و دیکتاتۆرەکانیشدا، کە لەوێندەرێ زۆڵە ژورنالیستەکان بازاڕیان گەرمە، سیاسەت دووفاقانە کاردەکات. ئەمەش گرفتارئامێزیی و بێ مافیی بۆ مر□ق□کان دێنێت.

سەرباری ئەوەی وترا، لە دیدی سیاسیی و س□س□-ئابوورییەوە توێژەران لەسەر ئەوە کۆکن، کە کۆمەڵگە گەندەڵەکان کۆمەڵگەگەلێکی چەتەئامێز، مافیاگەرا و تاکڕەون. لەبەرئەوە ژینگەی ئەم جۆرە کۆمەڵگانە لەبارە بۆ هاتنەدونیای زۆڵە ژورنالیست و زۆڵەکانی بواری پێشەکانی تریش(داد، پەروەردە، تەندروستی، ڕوناکبیریی، ئەکادێمی).

هەرچی کۆمەڵگە نا-گەندەڵەکانە دیاردەکانی لەبنڕا جیاوازن. لە کۆمەڵگە نا-گەندەڵەکاندا زۆڵە ژورنالیستەکان جێگایان نا بێتەوە. نەک هەر لەبەرئەوەی لەوێندەرێ هاریکاری مادی ناکرێن، مافی تاک پارێزراوە، یاسا سەروەرە و تەمەنی میدیای سێبەریش کورتە، لەبەرئەوەش، کە هاوڵاتیانی ئەو کۆمەڵگانەی بە گەندەڵی ئاشنانیین خاوەنی ئەو جۆرە ئاگایی و روناکبیرییەن، کە دەزانن کاریان بە میدیای سێبەر مەیسەرنا بێت و کێشە سیاسی و ئابووریی و کۆمەڵایەتییەکانیشیان لەژێرسایەی میدیای سێبەر وەک خۆی دەمێنێتەوە.

بە حوکمی ئەوەی زۆڵە ژورنالیستەکان لە کۆمەڵگە گەندەڵەکان دوان□یانە(دووفاقانە) کاردەکەن و پەیوەندیشیان بە کەسی یەکەم و دووەمی ناو حیزبەکان و بگرە سەرمایەدارەکانەوە بەهێزە بەردەوام پارێزراون.

ل□□ر□وە بە پێویستم زانیوە لەڕێگای جۆرێک لە زۆڵەوە، زۆڵە ژورنالیست، قسە لە زۆڵگەرایی ناو کۆمەڵگەی نوێی خۆمان بکەم و

دواتر بچم ناخی وشدانی ئم چشن ل زن. تا ئو دمی سیاستی ه سرور بت کمگ بردوامدبت ل ناولنانی ئم جر زن و زکانی ناو پیشکانی تریش ب لهاتوو و هشیار.
ئو نیازی لدووتی ئم باس پوختدا خوازیارم بیپکم، ئاکاری سمری زکانی نوندی ژنامگریی کوردیی. واتا، ئوی لم کورت نوسین باسیدکم ئو زن نیی ب زی ل دروی پیوندییکی ناپاسایی لدایکدبت، بکو ئو زی ل ئامزی خزانکی نرما پروردکرت و وکیتریش وک کسکی زشیتانی بباک و دژ بها فتاردکات.
لمیانی ئم دستپکشو دپرسم: ک زن ژورنالیست؟ چن دبیت ب زن ژورنالیست؟ ئایا زی جرک ل زیرکیی؟ یان زی جرک ل زرنگیی تایبتی تیاپنهان؟ دکرت زن بیت و ل تلفزینک کاربکیت؟ لناو ستافی وناکبیریی گڤار یان ژورنالیک دا بیت؟ ئمان و چندین پرسیار و تامانی دی دبن هونی قسکردنکانم.
کتا وتنی ئم دستپک ئوی، ک داوادکم خونری ئم چند د زن ژورنالیست ل ژورنالیستی استقین جیابکاتو و ئندشی خی ادستی زن ژورنالیست نکات و هوا و وومانکانی بهندورنگرت و وک دوژمنی وتنی استیش تماشایبکات.

زگردانی

وون، ک دستواژی زن ل خودی خیدا نختک، بگر زریش، سمری، ئو دمش، ک ددرت پا ژورنالیست ووبری سمربوونک زیاتردکات و لوسریشو خی پتر کاریگر و سرسامکر نیشاندات. بام زگردانی وک پاشاگردانی نیی. پاشاگردانی لئاکامی ب سرکی و نبوونی سرکردی استقینو دردکوت و پشویی و نائارامی دکات ب بنمای خی، هرچی زگردانیی لردا بو واتای بکاردت، ک هر زن و بخی دژیت و دونیای خی ب ئارزووی خی دروستدکات.
بپی دستوری زگردانی بت استگیی ل هودا و ترد دا دژیت و زیش زی تر قوتددات و چارنوسی زگردانیش بدست زترینو دبت. ئم سرباری ئوی زن ل دمی زگردانیدا یاری جیاواز و چاونکراو دکات.
لبرئوی باسکرا، ب من نوسین لسر زن ژورنالیست پ ل تاس و پژاریی. نوسین لوباریو ب خشی و خند نیی. نوسینی لم شوی نوکت ئامزی و خند ئامزی بدوای خیدا

ناهێنێت. بۆ من نوسین لەسەر بوونی زۆڵە ژورنالیست لە کۆمەڵگەی نوێی ئێمەدا مایەی سیس بوون و ژاکانی ئاکارە(موراڵە).
بوونی ئەم چەشنە لە ژورنالیست ئاماژەیە لەسەر ی□ککگرتنەوەی بێباکی لەتەک ناکامیدا. زۆڵە ژورنالیست ڕۆژانە بە پەناماندا تێدەپەڕیت و لەناو گەرمایی ژیان کەسیرەمان دەکات(کەسیر□ بوون= گرژهەڵاتن لەسەرماندا).

کێ زۆڵە ژورنالیستە؟

پرسیاری هەرە بناغەیی ئەم نوسینە ئەمەیە: ک□ زۆڵە ژورنالیستە؟ ئەوانەن، کە تەنیا لە خەونی بەرژەوەندییەکانی خۆیاندان. ئەوانە سایکۆپاتی (دروونبیمار) psychopath ئێستاشمانن. زۆر بەدەگمەن زۆڵە ژورنالیستەکان زیانیان بەردەکەوێت. گەر تۆزقاڵە زیانێکیشیان بەرکەوێت ئەوا یان نەخشەیان بۆداناوە، یان بە ڕێکەوت بەریانکەوتووە، لێ ئەو دەمەش یەک نەخت زیانیان بەردەکەوێت قازانجێکی زۆر لەوە دەکەن. نموونەشمان لەسەر ئەوە زۆرە.
کێ زۆڵە ژورنالیستە؟ ئەوانەن، کە خەو بە تراجیدیاوە دەبینن. زۆڵە ژورنالیستەکان خوازیارن تراجیدیا ڕووبدات، تا بەهۆیەوە دەرکەون و بێنەگۆ. ئەوەی لەم حاڵەتەدا زۆڵە ژورنالیست لە ژورنالیستی ڕاسته□قینە جیادەکاتەوە ئەوەیە، ک□ زۆڵە ژورنالیست لەسەر تراجیدیا و کارەساتی جەرگبڕ مشەخۆرە. ئیدی دوای ئەوە مانشێتی سۆزاوی و وروژێنەری زۆڵە ژورنالیست لە گشت لایەکەوە خۆی دەکات بە ئەندێشەماندا.
بەو جۆرە بێت کێ زۆڵە ژورنالیستە؟ زۆڵە ژورنالیستەکان ئەو جۆرەن، کە شەیدای مایکرۆفۆنن. لە کوێ تراجیدیایەک هەبێت لەوێندەرێ دەپ□یقن، ک□ د□شپ□یقن خۆیان وەک کۆتا مر□قد□ستی سەرزەمین نیشان□د□ن. ئەمەش ل□ بەرئەوەی زۆڵبوونەکەیان وایانلێدەکات پیشەکەیان لا بێ بەها و ناکاریگەر بێت.
ئ□اشکرایە، کە پیشەی ژورنالیستی شتێکی پڕمانا و بەرپرسیارئامێزییە، لێ زۆڵیەتی وادەکات پیشەی ژورنالیستی بە ئاقارێکی سەرل□ بەر جیاوازدا بڕوات.
کێ زۆڵە ژورنالیستە؟ دەشێت ئەوانەبن، کە بەردەوام چەنەلێدەدەن و پێشیانوایە گشت ڕاستی وا ل□ بەرباخەڵی ئەواندا. وەکیتریش زۆڵە ژورنالیستەکان سۆفیستەکانی Sophist (سوفستاییەکانی یۆنانی کۆن) سەردەمی ئێستامانن و پرۆتۆگۆراس Protagoras و گۆرگیاس Gorgias یش بە شاگردی خۆیان نازانن. یاریکردن بە ڕاستی و وشەفرۆشی باشترین کاری زۆڵە ژورنالیستەکانە و لەگەڵ زاڵبوونی ئاکاری نیولیبرالیزمیش زۆڵە ژورنالیستی وەک پەتا لێرە و لەوێ دا

بڵاوبووەتەوە.

ئەو شیاوییانەی وتاری سیاسیی نیولیبرالیزم خستووویەتە بەردەست زۆڵە ژورنالیستەکان لە دیرۆکی سەرمایەدارییەوە سەرچاوەدەگرێت. کۆمەڵگەی تازەش لە زۆر ڕووەوە قۆرت و چەوتیەکانی هەر لەم وتارەوە بەدەستهێناوە.

دیسانەوە دەپرسم: کێ زۆڵە ژورنالیستە؟ له بنچینەدا، ئەمە ئەو کەسانە دەگرێتەوە، کە لە سەر هەموو شتێک و لە هەموو شوێنێک دەنووسن و لەکۆتایشدا هەستدەکەین هیچیان نەنووسیووە. زۆڵە ژورنالیستەکان زۆر دەنووسن و بێ پرینسیپانەش دەنووسن. نووسین لای ئەمانە وشەسازییەکی ڕۆژانەیە و تانە و پلار، تەشەرە و تانج بەهەندوەرناگرێت. نووسینی پووچ و سەرەڕۆ، یان ئەو جۆرە نووسینەی بێباکی و نابەرپرسیاریی بەرهەمدێنێت بەری بیری زۆڵە ژورنالیستەکانە.

سەرباری ئەوە، دەخوازم دووبارە بپرسمەوە کێ زۆڵە ژورنالیستە؟ ئەو جۆرەن لە ژورنالیست، کە ناهێمن و چەنەباز و پۆپۆلیستن. زۆڵە ژورنالیستەکان لە وتنا گەرم و زۆربڵێن. وا قسەدەکەن کە دایکی ڕاستیین، لێ دەمێکە ڕاستیی قوربانی دەستی ئەمانەیە و وەکیتریش خۆیان وەک گوناح و فریشتە نیشاندەدەن.

دەپرسمەوە کێ زۆڵە ژورنالیستە؟ ئەوانە زۆڵە ژورنالیستن، کە یاریزانن. یاری بە وشە، بە ڕاستی و بە ڕووداو دەکەن. ڕاستی بۆ ئەم جۆرە لە ژورنالیست بریتییە لە ڕیزکردنی وش□. □ووداوەکانیش بۆ ئەمانە تا ئەو جێگایە مانادارە، کە خۆیان لە ناو مانشێتێکدا دەبیننەوە.

بەم جۆرە بێت بۆ دواجار دەپرسم: کێ زۆڵە ژورنالیستە؟ ئەوانەن، کە پارێزەری بێدادییەکانی کۆمەڵگەن، لەسەر خوانی سیاسی و دەوڵەمەندەکانی کوردستان باس لە کاری ڕۆژنامەوانیی خۆیان دەکەن. بگرە هەر زۆڵە ژورنالیستەکانیشن، کە ڕاستەوخۆ ژیانی هیچ سیاسی و دەوڵەمەندێک ناخەنە ژێرگومان و مەترسییەوە.

بەڵێ زۆڵە ژورنالیستەکان مانشێتە سەرنجڕاکێشەکان لە باخ و سەرمێزی خواردنەوەکان دەستنیشاندەکەن. تاس□انێکیش لەمەو بەر ئاگام لێبوو، ک□ زۆڵە ژورنالیستەکان بابەتی مانشێتە گرنگەکانیان لە باخ و سەرمێزی خواردنەوە لەگەڵ سیاسیی و دەوڵەمەندەکان داد□ش□ت. زۆرجار زۆڵە ژورنالیستەکان ناونیشانی مانشێتە هەستیارەکانیان بەدەم قاقا و نوکتەوە دەهۆنیەوە و بەجۆرێکیش ڕێزمانی مانشێتەکانیان دادەنا، کە نزیک بێت لە بەرژەوەندی سیاسیی و بازرگانەکان. بەجۆرێک ڕاستییەکانیان لە ناواخنی مانشێتەکانیان دەئاخنی، کە نە شیش بسوتێت نە کەباب.

ئەوەی زۆڵە ژورنالیست لە ژورنالیستی ڕاستەقینە جیادەکاتەوە

بوون بە زۆڵە ژورنالیست بەڕێکەوت نییە و کۆشش و تەقەلایەکی زۆر و بێ وچانی دەوێت. وەکیتر، گێلەکان نابنە زۆڵە ژورنالیست. ئەوانە دەبنە ئەمە، کە جۆرێک لە زرنگی و هۆشیاری تایبەتیان هەیە و بە بەرژەوەندییەکانیشیان ئاشنان. ئەمانە، زۆڵە ژورنالیستەکان، دەزانن چیدەکەن، لە کوێ چی دەڵێن و چۆنیشی دەڵێن. بۆیە ئەوەی زۆڵە ژورنالیست لە ژورنالیستی ڕاستەقینە جیادەکاتەوە زۆر شتە. لای خوارەوە هەندێکیان بەسەردەکەینەوە.

زۆڵە ژورنالیست بەردەوام هەیە و لە هەموو شوێنێکیشدا دەردەکەوێت. ئێستا لێرەیە، لە سلێمانییە و تاوێکیتر لە بادینانە. سبەی لە هەولێرە و دواتر لە هەڵەبجەیە. گشت شوێنێک دەکات بێ ئەوەی دووچاری مەترسی ببێتەوە. ئەوەش، کە وادەکات دووچاری هێچ کێشەیەک نەبێتەوە تایبەتمەندییە سۆفیستییەکەیەتی. ئەمەو ئەم جۆرە زۆڵە جارجارە لەو جەولانە خەو بە ڕووبەڕووب□ونەوە و پەلاماردانێکیشەوە دەبینێت. ناوبراو مردووی شوێنە گشتی و قەرەباڵغەکانە، نەک تەنیا ل□ بەرئەوەی کارەکەی ئەوەی لێداوادەکات، ل□ بەرئەوەش، کە سایکۆلۆجیای زۆڵایەتی لە ناخی زۆڵە ژورنالیستدا کارایە.

زۆڵە ژورنالیست بۆ ئەوەی هەبێت و بەردەوامبێت پێویستی بە دراما و داستانە. پێویستی بە در□زدادڕی و کاوێژسازییە. بەواتایەکیتر، ئەم جۆرە ژورنالیستە لەسەر قەیرانەکانی ئێمە دەژیت. تا قەیران هەبێت ئەو مانشێتی وروژێنەر و یاریئامێزانە دادەڕێژێت.

هەرچی ژورنالیستی ڕاستەقینەیە، کە بوونی لە کۆمەڵگەی ئێمە و هاوشێوەکانی خەریکە دەبێتە شتێکی دانسقە و دەگمەن، ژیانی خۆی دەخاتە مەترسییەوە. بۆ ژورنالیستی ڕاستەقینە وتنی ڕاستی سەروی گشت وتنەکانە. هاوکات ئەم جۆرە ژورنالیستە لە خۆڕا ناپ□یق□ت، ک□ د□شپ□یق□ت □استی لە ناڕاستی جیادەکاتەوە و خۆی لای سیاسی و دەوڵەمەند ناشریندەکات. ئەمەو ئەم شێوە ژورنالیستە مات و خەمبارە و کارەکانی، کە بریتیین لە بەدواچوون و یەکلاکردنەوە، دوور لە سۆز و ڕاگرتنی بەڵانس ئەنجامدەدات.

لەوەی باسکرا سەرنجڕاکێشتر ئەوەیە، کە ژورنالیستی ڕاستەقینە بێباک و قۆشمەچی نییە. ئامادی□ سەری خۆی ل□ پێناو گەیشتن بە وەڵام بۆ پرسیارێکی هەستیار دانێت. ژورنالیستی ڕاستەقینە، ڕێک بە پێچەوانەی زۆڵە ژورنالیست، هۆگری کارەکەیەتی و لە بنەچەی کارەکەشی واح□ییە، کە ئەرکێکی ئاکاریی(موڕالیی) لەسەرە و قەرزێکی ڕەوشتیشی لەئەستۆدایە.

وێڕای ئەوە، ژورنالیستی ڕاستەقینە بە سەلیقەوە لە سەختگیرییە ژورنالیستییەکان دێتەدەرێ و بەکارامیشەوە دژوێژ (پارادۆکس)ەکان

شیکاردەکات. ڕچەشکێنی ژورنالیستی ڕاستەقینە ئەوکاتانە دەردەکەوێت، کە گورزێکی سامناک لە بەرژەوەندییەکانی دەسەڵات دەدات و چاوپۆشیش ناکات لە بی مافییەکان.

زۆڵە ژورنالیستەکان بەرهەمی میدیای سێبەرن

سەری باس و بنی باسی زۆڵە ژورنالیستەکان میدیای سێبەرە و هەر خۆشیان زووزوو دەمانکەن بە دوژمنی ئەم جۆرە میدیایە. لەبەرئەوەی میدیای سێبەر بەخێوکەر و دروستکەری زۆڵە ژورنالیستەکانە بەردەوام قاچێکیان لەناو ئەم میدیایەدایە. بەدڵنیاییەوە میدیای سێبەر ئەو چەشنە لە ژورنالیست دروستدەکات، کە دەزانێت کێکە گەورەکە لە کوێیە. بۆ زۆڵە ژورنالیستەکان کێکە گەورەکە وا لەناو میدیای غەیرە سێبەر. باشە بۆ؟
لەبەرئەوەی ئەم جۆرە ژورنالیستانە کەسانێکی دەبەنگ و ناوریا نیین، ئەو نەختە کێکەیان بەلاوە مەبەست نییە ل□ د□ق□ری میدیای سێبەردایە. ئەمانە چاک لەوە حاڵیین مانەوەیان لە زۆنی میدیای سێبەر شتێکی کاتیی، یاریییەکی دۆڕاو و بی گەرانتییە، بۆیە زۆڵە ژورنالیستەکان گشت بوونی خۆیان و تەکنەلۆژیا زۆڵاویەکەیان لە بەرگێکی تردا لەناو میدیای غەیرەسێبەر دەخەنەگەڕ.
بەزمەکە لەوەدایە، ئەو ماوەیەی زۆڵە ژورنالیستەکان لەناو میدیای سێبەر بەسەریانبردووە، بە جۆرێکی تر بە ئێمەی دەفرۆشنەوە و وەک قۆناغێکی زێڕینی خۆشیان تەماشیدەکەن؛ گوایە لەوێندەرێ کاری دەگمەن و تایبەتییان کردووە. وێڕای ئەوە، ئەوەندەی لە شەڕی نێوان زۆڵە ژورنالیستەکانەوە فێری ڕاستیبێژی دەبین و بە شاراوەکان ئاشنادەبین ئەوەندە لە شەڕی نێوان زۆڵە ژورنالیستەکان و ژورنالیستە ڕاستەقینەکانەوە شت فێرنابین. شەڕی نێوان زۆڵە ژورنالیستەکان شەڕە لەپێناوی پلەوپایەی ناو ڕاگەیاندن و دابەشکردنی کێکی داهاتوو، نزیکبوونەوە لە سیاسی و سەرمایەدارەکان و چەندین دیاردەیتر.

زۆڵە ژورنالیست کەسایەتییەکی سایکۆپاتی(دروونبیمار) هەیە

بە بی گومانەوە، هێما بۆ ئەوە دەکەین، کە زۆڵە ژورنالیست کەسایەتییەکی سایکۆپاتی psychopath (دەروونبیمار) شی هەیە. کەسی سایکۆپات کەسێکی دەروونناساغی بێ سۆز و ئاکار لادەرە. تابڵێیت درۆزن و هەڵخەڵەتێنەر و ڕەفتار ترازاوە. لەوە سەمەرەتر کەسی سایکۆپات هەست بە ناموردای و تێکشکانی خۆی ناکات. ئەگەرچی زیرەکییەکی ڕووکەشیشی هەیە، لێ خۆپەرستییەکەی، کە لە لوتکەدایە، ئەوەی لێت□ک□دات. سەرباری ئەوە، ئەم جۆرە کەسە بێ شەرمە و

توانای دادوەری ڕاستەقینەی نییە و بەردەوامیش لە خەمی خۆی دایە. کەوا بێت ئەوەی لای سەرەوە سەبارەت بە کەسایەتی سایکۆپات وترا لە زۆر ڕووەوە لە زۆڵە ژورنالیستیش دا بەدیدەکرێت. زۆڵە ژورنالیست ئەو دەروونبیمارەیە ناشێت پشتی پێببەسترێت. کەسی لەم جۆرە بەرامبەر بە کێشەکانی کۆمەڵگە بێباکە و خەو بە بەسەرهات و ئاشوبەوە د□بینێت.

زۆڵە ژورنالیست هەرگیز ژیانی، بەرژەوەندییەکانی، ناخاتە بەر مەترسیی و جۆرە هەڕەشەیەکەوە، کە بێدەرەتانی بکات. ئەمە ئەو کەسەشە، کە ناخوازێت موغامەرە بکات و ب□ ئەوەی دەرفەتی ئەوەشی بۆ دروستبێت ل□ بەردەم مایکرۆفۆن دا قس□ بکات و دلۆڤانی خۆی بۆ سیاسیی و سەرمایەدارەکانی کۆمەڵگە نیشانبدات بێباکانە گومان لە ئاکاری ژورنالیستی ڕاستەقینە دەکات.

زۆڵە ژورنالیست دوژمنی ڕاستییە

کاری ژورنالیستی کارێکی لێوڕێژە لە گەڕان بەدوای گەواهی و بەڵگە، لە خستنەڕووی پڕنۆ(دەلیل) و ساغکردنەوەی ڕاستییەکان. ئەمە بۆ زۆڵە ژورنالیست بەجۆرێکی ترە. ل□ بەرئەوەی ئەو دوژمنی ڕاستییە بکوژی سەرەکی دادیشە. بەم شێوەیە بێت، ئەوەی ناوبراو تێینا گات، یاخود ناخوازێت تێیبگات، ڕاستییە. بەڵام زۆڵە ژورنالیست بۆ ئەوەی هەبێت و بەرژەوەندییەکانیشی پارێزراوبێت لە هیچەوە ڕاستی دروستدەکات. کێشەی ئەم جۆرە لە ڕاستی ئەوەیە، کە کەس پێویستی پێی نییە. ڕاستییەک بەرهەمی هیچیی بێت ناڕاستییە و دژی تاکەکانی کۆمەڵگەشە.

ڕاستییەک لە منداڵدانی هیچییەوە بێتەکایەوە دژە بەهاو و بەدفەڕ و بەدنیهادە. بۆیشە کۆمەڵگەی گەندەڵ بەهەشتی زۆڵە ژورنالیست و دۆزەخی ژورنالیستی ڕاستەقینەیە. لە سۆنگەی ئەم لایەنەشەوە بەوە دەگەین، کە بیر و ڕەفتاری زۆڵەکانی ناو ژورنالیستی ئەمڕۆمان شیرازەی کۆمەڵگەیان ل□ بەر یەک هەڵوەشاندوو□ تەوە.

زۆڵەکان لە ئێستادا، لە کۆمەڵگەی تازەی کوردی دا، زۆر و زەبەندەن، ژمارەیەکی بێ شومار لە زۆڵ لە نێوەندە هەستیارە جیاجیاکانی کۆمەڵگەدا کاری خۆیان دەکەن و کاریگەریی زۆڵانی□ی خ□شیان □□زانە لەو نێوەنداندا دادەنێن.

لێرەدا هیچ دور ناڕۆم گەر بلێم: ژمارەیەکی بێ شومار زۆڵمان لە پەرلەمان، لە وەزارەتەکان، لە زانکۆکان، لە سەنتەرەکانی ڕوناکبیری، لە پەروەردە و لە تەندروستیدا هەیە. زۆرێکیش لەمانە ژورنالیست و میدیای تایبەت بە خۆیان هەیە. ئەم زۆڵانە تێکدەری ڕیشاڵی کۆمەڵگەن و لە داڕمان و گەندەڵکردنیشی بەرپرسیارن.

ب بگومان دم: لژر سایی زکان، زژیرکان، نک هر سیاست، پروردن، فربوون و کردی وناکبییریی بی بها و قزونکراو، ئوش قزونکراو، ک پیدن کاری ژورنالیستی و گیاندنی هوا و زانیاریی.

چن ل ز ژورنالیست زگارمان بت؟

ئوی که همیشه، ب زرک، لردا جگای پرسیاره ئویه، ک ز ژورنالیست خی برهمی خیتی، یان لدروی خودی خیو دتکایو؟ ل دستپکدا جختمانلیکرد، ک زکان برهمی دامانی وشتیی کمگی ئمن. بم جر، ب چاککردنی ئم وشت زگارمان دبت لم جر ز.

ب نمانی یشای گندی ل کمگ زگارمان دبت ل ئاکاری ز ژورنالیستکان. کواتا ئو دمی ئم چشن کمگی کمگی ئمبت پویستمان بوی گو ل ز ژورنالیستکان نگرین، ئوی ئوان ب استی دزانن ئم گومانیلبکین، بچوون و تگیشتنکانیان تبکینو و باوپنکین، تا پماندکرت خونر و گوگریان نبین، ئوان ب سرچاوی استی و زانیاریش نزانین.

بو جر بت، کوشتنی رحیی ز ژورنالیستکان لوو دستپدکات، ک هردم پیانبوترت “”ت ب لاین نییت و من بچونکانتم لا بهند نیی””.

دوا وتن

پشتریش (ل باسک بناوی “ز و زناسی، زکانی نوندی سیاسی، وناکبیری و ئکادمی””) وتووم، ز ئو کسی دستی ل شوانی شیرازی کمایتی و مرڤدستی ل کمگی نوی ئمدا هی. وکیتر، دشخوازم بم لگای فلسفو، وک ئرککی وشتی، لای سرو چووم ناو قسکردن ل ز ژورنالیست و ب دیاردیکی گمار، پیس و چپی ناو کمگی تازی کوردیشم لقمدا.

سرباری ئو، کمگی کوردی ئستای ئم، ک وک گشت کملگاکان لژر فشاری سسیال میدیای، لوانلو نیی ل ز ژورنالیست. کمگی میدیایی ئم ژورنالیستی بئمک و مرڤدستی زری بخو دیوو، ل دشنانت بدست ئو نخت ز ژورنالیستو، ک ل گشت شونکی هرمدا کوتدکرن.

تگیشتن ل ز ژورنالیست داوای ئومان لدکات لو بونیاد حایبین، ک ئم چشن ژورنالیست دروستدکات. بونیادی سیاسی و کمایتیمان توانایکی ئفسانیی ل دروستکردنی ئم جر

ژورنالیستانە هەبووە. ئەمەش مێژووەکەی بۆ پاش ڕاپەرین دەگەڕێتەوە و لەگەڵ گشت قەیران و تەنگژەیەکی سیاسی و ئابووریش چاک تەشەنەی کردووە.

بەواتەیکیتر، زۆڵە ژورنالیستەکان لەم ساڵانەی دواییدا، بەهۆی قوڵبوونەوەی ئازارە کۆمەڵایەتی-ئابووری و سیاسییەکانی تاکی کوردەوە، توانیویانە لەناو پانتاییەکی بەریندا کارابن. ل□ بەرئەوە پێویستە بەسەلیقەوە، نەک بێباکانە، لەوە حاڵیبین، کە کارایی زۆڵە ژورنالیست لە کۆمەڵگەی ئەم دوو دەیەی دواییدا زادەی چ هەل و مەرجێکە.

گومانیناوێت، کۆمەڵگەی کوردی ئێستای ئێمە خاوەنی پۆلێک ژورنالیستی بێدەنگ و بەمروەتە، لێ لە هەمان کاتدا و لەژێرسایەی زۆڵە ژورنالیستەکان دۆزی ژورنالیستیمان تابڵێیت ماندوو و ناساغە و هەواڵ و زانیاری بێ نرخ و هەرزان، کە بەرهم□می زۆڵە ژورنالیستەکانە، ڕۆژانە گەمارۆماندەدات.

سەرئەنجام ئەوەش دەڵێم: ڕۆژانە چەندین دیمەنی زۆر و زەبەند لەناو شار، لە شوێنە گشتییەکان، لەناو سۆسیال میدیا، لە دامەزراوەکاندا بەدیدەکەین، کە پێماندەڵێن ئێرە شوێنی ڕاستەقینەی زۆڵییە. گرفتەکە لێرەدا لەوەدایە، کە ئەو شوێنانە لەزیادبووندان و خۆشیان بۆ ناو گشت کایە ناسک و هەستیارەکانی کۆمەڵگە و ژیان شۆرکردووەتەوە.

زۆڵەکانی ئەو کایە هەستیارانە ئەو وێنەیە لە ئەندێشەماندا بەرجەستەدەکەن، کە زۆڵی ژیرییەکی تایبەت بە خۆی هەیە. واتە زۆڵ دەبەنگ نییە. ئەمەش داوای ئەوەمان لێدەکات لە زۆڵناسی بکۆڵینەوە و لە دۆزی زۆڵ و زۆڵیەتیش بڕامێین، کە لێوانلێوە لە بێ ڕەوشتی. ئەمەش بەهۆکاری ئەوەی، کە کۆمەڵگەی ئێمە بەدەست ئەم ز□□□انەوە دەناڵێنێت. زۆڵەکان کۆمەڵگەی ئێمەیان کردووەتە کەلاوە و بەرامبەر بە ئایندەشمان بی خەمن.

سەرنج: ئەم باسە تەواوکەری ئەو باسەیە پێشتر ، لە ڕێکەوتی 11-11-2021 لە ماڵپەری ئاوینە و دواتر لە دەنگەکان بەناوی(زۆڵ و زۆڵناسی، زۆڵەکانی نێوەندی سیاسی، ڕوناکبیری و ئەکادێمی) بڵاوکرایەوە.

کارەساتی هەڵەبجە لە ڕۆمانی قوربانی ژمارە 256 دا… سەدیق سەعید ڕواندزی

هەموو ڕووداوێك كە ڕوودەدات، پەیوەستە بە كات و شوێنێكی دیاریكراو. كردەی ڕووداو دوای ڕوودانی دەبێتە مێژوو، بۆیەشە گەڕانەوەمان بۆ ڕووداوەكە، واتا گەڕانەوە بۆ مێژوو، كە تیایدا بە شێوەیەكی كرنۆلۆژییانە و بە دوای یەكترداهاتنی زنجیرەی ڕووداوەكان پێكدێنێت. بۆیە دەكرێ بڵێین هەموو ڕووداوێك هەڵگری دوو زەمەنی جیاوازە، زەمەنێك كە ڕووداوەكەی تیادا ڕوودەدات و دەمی ئێستای ڕووداوەكەیە، زەمەنێكیش كە دەگەڕێینەوە سەر ڕووداوەكە، دوای ساڵانێكی زۆر لە ڕوودانی ڕووداوەكە جا هەر ڕووداوێك بێت. یەكێك لە دیارترین خاسیەتەكانی گێڕانەوەی ڕووداوێك ئەوەیە، كە بگێڕەوەی ڕووداو، چەند توانای ئەوەی هەیە، ڕووداوەكە بگێڕێتەوە كۆنسێكتە مێژوویەكە و ئەو هەستە لای بۆ بگێڕەڕەوە دروست بكات، كە ئەو لەنێو جەرگەی ڕووداوەكە دابووە، ئەگەر خۆشی تیادا بە شدار نەبووبێت. بەو مانایەی كە دەگەڕێینەوە سەر ڕووداوێكی مێژوویی، ئیدی بچینەوە نێو ئەو ساتانە و زەمەن بوەستێت، نەك خودی ڕووداوەكە، بێتەوە نێو زەمەنی ئێستا كە زەمەنی گێڕانەوەی ڕووداوەكەیە. ئەوەندەی وەك خوێنەرێك تێبینیم كرد بێت، لە بەشێك لە گێڕانەوە ئەدەبی و بایۆگرافییەكان، ئەو دوو زەمەنە لەلایەن نووسەرانەوە هەستی پێ ناكرێت و لە یەكتری جیا ناكرێنەوە. بەو مانایەی كە ڕووداوێك دەگێڕنەوە كە لە ڕابردوو ڕوویداوە، ئیدی لە بری ئەوەی بۆ زەمەنی ڕوودانی ڕووداوەكە بگەڕێنەوە، بە پێچەوانەوە ڕووداوەكە دێنە نێو زەمەنی ئێستا. بۆیەشە دەكەونە هەڵەی زەقەوە، كە خۆشیان هەستی پێ ناكەن. جارێكییان كتێبێكم لە بارەی كۆچڕەوەكە دەخوێندەوە، نووسەرەكەی نووسیبووی (باران لە پێنج ملیۆن مرۆڤی دەدا) ئەمە لە كاتێكدا ژمارەی دانیشتووانی هەرێمی كوردستان ئەو كات، ڕەنگە كەمتر لە دوو ملیۆنیش بووبێت. ئەم درك پێ نەكردنەی زەمەنی گێڕانەوە و زەمەنی ڕوودان، دواجار ئەو هەڵەیەی لێ دەكەوێتەوە. بۆیە كردەی گێڕانەوە، هەر تەنها گێڕانەوەی ڕووداوێك نییە، بەڵكو گەڕانەوەیە بۆ زەمەن، شوێن، هەموو ئەو پێكهاتە سرووشتی و مرۆیی و جوگرافی و كۆمەڵایەتی و ژینگەییانەی ژیانی ئەوكات. بەو مانایەی بۆگێڕەڕەوە، لە پەراوێزی

گێڕانەوەی ڕووداوەکە، زەمەنی ئێستا جێدێڵێت و دەچێتەوە نێو ڕابردوو، لەگەڵ فەزای ڕووداوەکە دەژیت. لەو ڕوانگەیەوە، ڕۆمانی (قوربانی ژمارە 256) یەکێکە لەو ڕۆمانانەی کە خوێنەر لە میانەی خوێنەوەیدا، زەمەنی ئێستا کە ساتی خوێنەوەی ڕۆمانەکەیە، لە بیر دەکات و بۆ ئەوەی هەستی پێ بکات دەگەڕێتەوە سی ودوو ساڵ لە مەوبەر کە ڕژێمی بەعس هەڵەبجەی کیمیا بارانکرد. لەو ڕۆمانەدا، کارەساتەکە گێڕانەوەیەکی مێژوویی و کرنۆلۆژیی نییە، وەك ئەوەی لە مێژوودا هەیە، بەڵکو هێنانەوەی ڕووداوەکەیە بۆ زەمەنی ئێستا ، هەر بۆیەشە کە ڕۆمانەکە دەخوێنینەوە، ئەو کارەساتەمان دێتە بەرچاو وەك ئەوەی ئێستا ڕوویدابێت و خۆمان لە نێو جەرگەی کارەساتەکە بین. ئەم شێوازە لە گێڕانەوەی ڕووداوەکە و بەستنەوەی زەمەنی فیزیکی ڕووداوەکە، بە زەمەنی دەروونی خوێنەرانەوە، فۆڕمێکی هونەری جوانی بە ڕۆمانەکە داوە، کە تیایدا ئەو کارەساتە نابێتە ڕووداوێکی ڕابردووی بەشێك لە مێژوویی خوێناوی ئێمە، بەڵکو وەك کردەیەکی تراژیدی بەردەوام دەبینرێت. ئەمەش جیاکردنەوەی ڕووداوێکی واقیعی و مێژوویە، لە بەرجەستەکردنەوەی هەمان ڕووداو، لە دەقێکی ئەدەبیدا. چونکە لە ئاستی واقیعدا ڕووداو دەبێتە ڕابردوو، بەڵام لە دوو توێی ڕۆماندا، ڕووداو بەردەوامی دەبێت و زەمەن و شوێنەکان دەبڕێت. بۆیە کارەساتەکان لە نێو ڕۆماندا بەسەر ناچن، بەڵکو دەمێننەوە، ئەویش لە پەراوێزی خوێنەوەی ڕۆمانەکەوە بە بەردەوامی و بۆ هەمیشە. ئەم ڕۆمانە، سەرگوزشتەی ژیانی منداڵێکی هەڵەبجەییمان لە سەر زاری خۆی بۆ دەگێڕێتەوە، کە منداڵی وشوێن و یادەوەریی و هەموو پەیوەندییەکی ڕوحی و خێزانی، لە پەراوێزی ئەو کارەساتەوە لەدەست دەدات و بۆ هەتایە، لە دنیای منداڵی خۆی دادەبڕێت و دەبێتە قوربانییەکی زیندووی ئەو کارەساتە. ئاسۆ، کە پاڵەوان و هاوکات بگێڕەوەی سەرەکی ڕۆمانەکەشە، لە گەڕەکی قاوەچییانی هەڵەبجە دەژیت و ڕزگاربووی ئەنفالە بەدناوەکانە. خۆی و زریانی دایکی و باپیرەیەك، لە ماڵێکدا خەمەکانی دوای ئەنفال کۆی کردوونەتەوە و ئەوەندەی پێ ناچێت، کارەساتێکی دیکەشیان بە سەر دادێت، ئەویش کیمیابارانکردنی هەڵەبجەیە. ئاسۆ لەگەڵ ژێهات و سیوەر، دیاری، لە نێو دنیای منداڵی خۆیان دانە و نازانن لە چرکە ساتێکی کەمدا، لێك دادەبڕێن و قیامەت بە چاوی خۆیان دەبینن. لە پڕ فڕۆکەیەك، گازێك کە بۆنێکی وەك بۆنی سێوی هەیە، دەرژێنێتە سەر شار و لە چرکە ساتێکدا، ژیانی هەموو مرۆڤەکان وسرووشت و بوونەوەرەکانیش، ژێراو ژێر دەبێت و بۆ هەتایە، ژیان ناگەڕێتەوە پێش ڕوودانی ئەو کارەساتە، ئاسۆ، کە لە بنەڕەتدا منداڵێکی کچە، بەڵام باپیرەی وەك کوڕێك دەیناسێنێت و

بەم شێوەیەش جگە لە زریانی دایکی، کەس هەست بەو دوالیزمیەی کەسیەتی ئاسۆ ناکات. دایکی چەندین جار، هانا وەبەر باپیرەی دەبات، تا ئاسۆ وەك کچ بژیت و ڕەفتار بکات، بەڵام ئەو ڕەتی دەکاتەوە و سووڕ دەبێت لە سەر ئەوەی ئاسۆ پیاوانە بژیت. بە بڕوای من، نهێنی ئەو بە پیاو ناساندنەی ئاسۆ لەلایەن باپیرەیەوە لەوە دایە، کە ئاسۆ و دایکی ڕزگاربووی کارەساتی ئەنفالن، کە سەدان هەزار پیاوی کوردی تێدا لە نێو برا، هێشتنەوەی ئاسۆ لەو ناسنامە پیاوبوونەیەدا، سیمبولێکە بۆ هێشتنەوەی هێز و خۆڕاگریی، ورە و ئازایەتی پیاوی کورد لە دیدی باپیرەیدا. بۆیە باپیرەی تا دەشمرێت ، ئاسۆ وەك منداڵێکی کوڕ دەبینێت. ئاسۆ و دایکی لە پاڵ قوربانی ئەنفال، قوربانی دەستی عومەری شەهلای خۆفرۆشیشن. ئەو عومەرەی هێمای جەلادیی و خۆفرۆشیی و نەبوونی هیچ جۆرە هەست و سۆزێکی مرۆییانەیە و تەنێ لە پێناو بەرژەوەندی خۆی، ئامادەیە هەموو شتێك بکات هەر وەك خۆشی لە ڕۆمانەکەدا دەڵێت:_(مرۆڤ دەبێ تەنها بیر لە پارە بکاتەوە، پارە و هیچی دیکە نا، هیچ شتێك لە پارە گرنگتر نییە. لا 282) بەم شێوەیەش، زریانی دایکی ئاسۆ، وەك کەنیزەیەك لە خزمەتی خۆی دەبینێت. ئەم کارەکتەرە، ڕووێکی ناشرین، هاوکات بۆ بەهای هەموو ئەو خۆفرۆشانە نیشان دەدات، کە لە سەرووبەندی خەباتی شاخ و پێشمەرگایەتیدا، لە سەنگەری دوژمن دابوون و بە دیار کوشتنی هاوشوناس و هاوخوێنەکانییان پێدەکەنین. بۆیەشە بەرجەستەکردنی ئەو کارەکتەرە، بەو شێوازە نامرۆیی و دڵڕەقییە، ناڕاستەوخۆ نیشاندانی ڕووێکی دیکەی مرۆڤی کوردە، کە چۆن جاشێتی و بەرژەوەندیی و خۆفرۆشی، دایماڵیبوون لە هەموو بەهایەکی جوانی مرۆییانە. لێرەوەش عومەری شەهلا، وەك تارمایەکی پڕ لە ترس و تۆقاندن، هاوتەریب لەگەڵ ئاسۆ و زریانی دایکی دەمێنێتەوە، کە گوزارشت لە نامرۆییبوون دڕندەیی خۆی دەکات. حەسەنی سمیل قیت، کارەکتەرێکی دیکەی ڕۆمانەکەیە و خاوەنی چایخانەیەکە لە نێو شاردا. ڕۆمانووس لە وێناکردنەوەی ژیانی کۆمەڵایەتی و مۆزیکایی (هاوئاوێتە بوون) هەڵەبجەییەکاندا، ڕەچاوی ئەو تایتمەندییە هەمە جۆرەی لە ژیان و سرووشت و پێکەوە ژیانی هەڵەبجەییەکان لە ڕووی ئایینی و کۆمەڵایەتییەوە کردووە. بۆیەشە کارەکتەرەکانی ڕۆمانەکشی (هەواسی لانەواز، هەیاس، حەسەنی سمیل قیت، نەشمیل و شوان، دلبەر، دایە خەجی) و گەلێکی دیکەش ڕەنگدانەوەی ئەو پێکهاتە کۆمەڵایەتییە کە لە شاری هەڵەبجەدا هەیە. ڕۆمانووس لەو ڕۆمانەدا، لە ڕووی زەمەنییەوە ساتەکانی پێش ڕوودانی کارەساتەکە، بە چەند ڕۆژێك وێنا دەکات و ڕووداوەکانی ڕۆمانەکەش لەو ساتەوە دەست پێ دەکەن، کە بۆچەند ڕۆژێك هەڵەبجە، لە ژێر چۆنێکی بە عسدا ئازاد دەکرێت و

خەڵکەکەی هەناسەی ئازادی هەڵدەمژن، بەڵام ئەم ئازادییە، چەند ڕۆژێکی کەم بەردەوام دەبێت و ئیدی شارەکە دەکەوێتە بەر شاڵاوی کیمیابارانکردن و ڕەوتی ژیان لەو شارەدا وێران دەبێت. ئاسۆ، هەر ئەوەندە دەزانێت لەگەڵ ئاپۆڕای خەڵکەکە بەرە و سنوور ڕەو بکات و لە کەشێکی پڕ لە ترس و تۆقاندن، لە نێوان چرکە ساتەکانی مردن و ژیاندا، هەڵەبجە بەرەو گوندی شێخ ڕەش لەو دیو سنوور و کوردستانی ڕۆژهەڵات جێبهێڵێت. بەڵام نەهامەتییەکانی ئاسۆ، لێرەشدا کۆتاییان نایەت. لەو کۆچەدا، دایکی ئاسۆ و دایە خەجێش، کە یەکێکی دیکەیە لە کارەکتەرەکانی ڕۆمانەکە و لەگەڵ ئاسۆ و دایکی بە ناچاری لە ترسی تارمایی مەرگ هەڵاتوون و وەك داپیرەیەك وایە بۆی، هەردووکییان دەمرن. بەمەش ئاسۆ، تەنها و بێ لانە دەمێنێتەوە، هەواسی لانەواوز، کە هەر وادەزانێت ئاسۆ کوریژگەیە، دەبێتە چاودێر و سەرپەرشتیاریی و بەردەوام خۆی و خەمەکانی دەلاوێنێتەوە. بەڵام ئەویش دەڕوات و ئاسۆ جارێکی دیکە تەنها و بێکەس، لە نێو چادرێکی چادرگەی ئاوارەکاندا، لە نزیك گۆڕستانی گوندەکە دەمێنێتەوە و ڕۆژێك بە ڕێکەوت پێ دەگوترێت کە دەبردرێتە بنکەی چاودێری بێ لانەکان، بەڵام ئەو، چونکە هەر بە خەیاڵی گەڕانەوە بۆ دار و پەردووی هەڵەبجە دەژیت، بۆیە نزا لەسەر مەرقەدی شێخی سەڵان دەکات، کە نەیبەنە ئەو شوێنە. نزاکەی گیر دەبێت، بەڵام بە داخەوە بە هاتنەوەی عومەری شەهلا و دۆزینەوەی لە چادرگەکەدا، تا ئێوارەیەکییان عومەری شەهلا، خۆی دەکات بە چادرگەی ئاسۆ و جارێکی دیکە، تارمایی ڕاستەقینەی ئەو جەلادە دەگەڕێتەوە، کە لە شاری هەڵەبجە، وەك سێبەر بە دوایانەوە بوو. بەهۆی ئەو ترس و فۆبیایەی عومەری شەهلاش لە ڕابردوودا، کە لە ناخ و دەروونی ئاسۆ جێی هێشتووە، ناتوانێت هیچ بکات. بۆیە عومەری شەهلا، دەستە جلێکی کچانەی بۆ دەکڕێت و دەیباتە تاران و دواتریش وەك منداڵێکی کارکەری سەر شەقام، دەیکاتە فرۆشیاریی گوڵەویی لە بەردەم مزگەوتێك بە مەبەستی سیخوڕیکردن. واتا عومەری شەهلا دەیەوێت ئاسۆ لە سەر هەمان نەزمی ژیانی ئەو، کە پارە لای هەموو شتێکە، بژیت و لە پێناو پارەدا هەموو کارێك بکات. ئاسۆ لە نێو ئەو ژیانە دەمێنێتەوە، تا دواجار ماریا بە هانایەوە دەچێت و جەنگی ئێران و عێراقیش کۆتایی دێت، بەڵام دوای چی؟ دوای ئەوەی بۆ هەتا هەتایەش خەونی منداڵی و ژیانی ئاسۆش کۆتاییان دێت و ڕوو لە هەر شوێنێك دەکات، تارمایی مەرگ و سێبەری کارەساتی هەڵەبجە و عومەری شەهلای بە خەیاڵ بەسەرەوەیە. بە ونبوونی عومەری شەهلاش، کۆتایی بە ڕووداوەکانی ڕۆمانەکە دێت. ڕۆماننووس بە شێوەیەك وەسفی عومەری شەهلا دەکات، کە خوێنەر وێنەیەکی قێزەوەن و ناشرینی ئەو

کارەکتەرە، لە هزر و ڕوانینی خۆی دروست دەکات و بۆ ئەوەی بینیبێتی، ڕقی لێ دەبێتەوە و هەستی هاوسۆزیی بۆ ئاسۆ و دایکی کە قوربانی دەستی ئەو خۆفرۆشەن لادروست دەبێت.. ،ئەم ڕۆمانە، کارەساتی هەڵبجەی لە فۆرمێکی ئەدەبی جواندا بەرجەستە کردۆتەوە و جارێکی دیکە ئەو تراژیدیایەمان دێنێتەوە بەرچاو، لە ڕێگەی کارەکتەرەکانی ڕۆمانەکەوە. ڕۆمانەکە، هەڵبجەییەکان و مرۆڤی کوردیش، وەك قوربانی دەستی ڕژێمێکی فاشی و دڕندە پیشان دەدات، کە چۆن قەدەغەترین چەکی کیمیای لە سەر تاقیکرایەوە. ئاسۆ، گوزارشت لە هەموو ئەو منداڵە هەڵبجەییانە دەکات، کە بوونە قوربانی و تاکو ئێستاش، لە نێو ئەو یادەوەرییە تاڵ و تراژیدیە دەژین. بێگومان ئێمە بۆ ئەوەی کارەساتەکانمان لە دووتوێی لاپەڕەکانی مێژوودا بە نەمری بهێڵینەوە، دەبێ لە یادەوەریی و لە ژیانماندا، هەمیشە بەردەوام بن و نە بنە مێژوو. ئەدەب بە گشتی و ڕۆمانیش بە تایبەتی، ڕێگەیەکە بۆ هێشتنەوەی کارەساتەکان و بەرز ڕاگرتنیان، بۆ ئەوەی هاوتەریب لەگەڵ زەمەن و سەردەمەکاندا، کارەساتەکان هەمیشە لە یادەوەریمان بمێننەوە و نەچنە پەراوێزی مێژوو. دواجار دەستخۆشانە لە (ڕێباز مستەفا) ی وەرگێڕی ڕۆمانەکە دەکەم، وەك کارە کانی دیکەی، ئەو ڕۆمانەشی بە زمانێکی کوردییانەی یەکجار جوان و پەتی وەرگێڕاوە و خوێنەر کە دەیخوێنێتەوە، زمانی کوردی لاشیرین دەبێت و ئاشنای چەندین وشەو دەربڕینی پەتی کوردانە دەبێت و هاوکات شانازیش بە زمانەکەیەوە دەکات.

-________________________

- پەراوێز: ناوی ڕۆمان: قوربانی ژمارە 256، نووسینی: گەلاوێژ نەزەریان، وەرگێڕانی: ڕێباز مستەفا، ساڵی چاپ -2022.
- ئەم بابەتە لە ئەدەب و هونەری کوردستانی نوێ، ژمارە (1230) ی ڕۆژی 30/6/2022 بڵاوکراوەتەوە.

سوقرات پیاوێ مەزنێکی

فەلسەفە… دڵشاد کاوانی

ئێوارەیەکی مانگی حوزەیرانی ساڵی ٣٩٩ پێش زایین، پیرە پیاوێکی تەمەن حەفتاکان لە زیندانێکی ئەسینا خەریک بوو لە سێدارە بدرێت. بە جلێکی کۆنی شاقەڵ و بە پێی پەتییەوە، کەچی لە ڕووخسار ئارام و ئاسوودە بوو.

دوای ئەوەی هاوسەرەکەی بەسەلامەتی و پارێزگاری لە سوقرات لە کارەکەی دووری خستەوە، مژوولی ئەوەبوو لەگەڵ چەند هاوڕێیەکیدا گفتوگۆی کرد، بەڕواڵەت لەسێدارەدانی داهاتووی لەبیرکردبوو. تا ئەو کاتەی زیندانییەکە بە پەرداخێک ژەهراوییەوە هاتە ژوورەوە و بە ئاسپایی پەرداخە ژەهرەکەی برد و هەڵیقورتاند. پاشان پاڵکەوت و زەردەخەنەی کرد و بە هاوڕێکەی گووت کە بۆ دوا ماڵئاوایی هاتبوو، مریشکی دراوسێیەکی خواردووە، پارەکەشی نەداوە، تکایە بیدەنەوە. پیرەمێردەکە دوای قسەکردن بە ئارامی چاوەکانی داخست و خەوی لێکەوت. ئەم پیرە پیاوە فەیلەسوفی گەورە سوکراتە.

- ئەزموونی سوکرات و بیرۆکەکانی.

سوکرات (470 پێش زایین – 399 پێش زایین) تەنها فەیلەسوفێکی بەناوبانگی یۆنانی کۆن نییە، بەڵکوو کەسایەتییەکی مێژوویی بەناوبانگە و خاوەن کەسایەتییەکی جیاوازە و لە کۆنەوە تا ئێستا بە شێوەیەکی جیاواز لە فەیلەسووفانی پێش خۆی ستایشی زۆری کراوە. باوکی نەقار و بەردتاش بوو، دایشکی مامان بوو.

سوکرات کە هەرزەکار بوو، لە باوکییەوە فێری ئەو پیشەیە بووبوو، داستانەکانی هۆمەریۆس و بەرهەمی شاعیرە بەناوبانگەکانی دیکەی خوێندبووەوە و بە خۆفێرکردن بوو بە کەسێکی ژیر و تێگەیشتوو. بە بەخشینی زانستی بیرکردنەوە و فێرکردن بژێوی ژیانی دەگوزەراند، لە ٣٠ ساڵیدا بوو بە مامۆستایەکی کۆمەڵایەتی و ئەخلاقی کە مووچەی نەدەگرت و فێرگەیەکی دانا. زۆرجار زۆرێک لە منداڵانی خێزانە دەوڵەمەند و هەژارەکان لە دەوری کۆدەبوونەوە بۆ ئەوەی لێی فێربن و پاکیزەیی بنوێنن.

زۆرجار سوکرات دەیگوت: “تەنها دەزانم کە هیچ نازانم”.

زۆربەی ژیانی لە دەرەوە بەسەر بردووە. حەزی لە قسەکردنە لەسەر بابەتگەلی جۆراوجۆر بوو، وەک شەڕ، سیاسەت، دۆستایەتی، هونەر،

ئەخلاق و هتد.
سێ جار وەک “هەپلیت” سەرباز و جەنگاوەر شەڕی کردووە و زۆرجاران یارمەتی سەربازە بریندارەکانی داوە لە شەڕدا. لە دەوروبەری تەمەنی ٤٠ ساڵیدا بووە کەسایەتییەکی ناسراو لە ئەسینای پایتەخت.

سوکرات بە درێژایی تەمەنی ژیانێکی سەختی بەسەر بردووە. هەرچەندە سارد بێت، هەمیشە تاکە پاڵتۆیەکی ئاسایی لەبەر دەکات، زۆرجار بە پێڵاو بەڕێدا دەڕۆیشت زۆرجار خواردنی دەست نەکەوتووە. دەوڵەمەندی بەلاوە گرنگ نەبووە، تەنیا خۆی بە فێربوون تەرخان کردبوو.

- **باوەڕ و فکری سوقرات.**

باوەڕی سوکرات عیرفانییە. پێی وابوو کە بوون و گەشەکردن و لەناوچوونی شتە جۆراوجۆرەکان لە ئاسمان و لەسەر زەوی لەلایەن خوداوە ڕێکدەخرێت کە سەروەری جیهانە. دژی لێکۆڵینەوە لە جیهانی سروشتی بوو بە کوفری لەقەڵەم داوە. بانگەشەشی بۆ ئەوە کرد کە مرۆڤەکان ڕاستی مرۆق بوون بزانن و ژیانێکی ئەخلاقی بژین. توێژینەوە فەلسەفییەکانی باس لە پرسە ئەخلاقییەکان و نائەخلاقییەکان دەکات.

زۆرجار سوکرات لەگەڵ خەڵک دا مشتومڕی دەکرد. لە کاتی گفتووگۆ دا پرسیارەکانی هەڵدەگێڕایەوە و پرسیار و وەڵامی بەکارهێنا بۆ ئەوەی لایەنی بەرامبەر ڕاست بکاتەوە و واز لە بیرۆکەی هەڵەی باو بهێنێت و یارمەتی خەڵک بدات بۆ دروستکردنی بیرۆکەی نوێ. ئەو گشتگیرە لە تاک ئەبستراکت دەکات و چوار هەنگاو دەگرێتە بەر:
ئیرۆنی، مامان، ئیندەکشن و پێناسە. هەندێ جاریش “تەنز” کاری ئەو ئەوە بوو کە لایەنی بەرامبەر دژایەتی خۆی بکات و دان بە نەزانینی ئەو پرسەدا بنێت بە بەردەوامی پرسیارکردن؛

- “مامان” لای ئەو بریتییە لە یارمەتیدانی لایەنی بەرامبەر بە وازهێنان لە هەڵە و دۆزینەوەی شتە دروست و گشتگیرەکە، واتە یارمەتیدانی ڕاستییەکان.
- “ئیندەکشن” بریتییە لە فێربوون لە تاک بۆ دۆزینەوەی هاوبەشییەکان لە شتەکاندا، دۆزینەوەی یاسا گشتییەکان لە ڕێگەی شیکاری و بەراوردکردنی تاکەوە.
- “پێناسە” بریتییە لە پۆلێنکردنی یەک چەمک بە گشتی.

سوکرات فێری خوێندکارەکانی کرد کە هەرگیز وەڵامی تاک ڕەهەندی و

موتلەقیەت نەداتەوە، بەڵکو پرسیاری “ڕیتۆریکی” و پووچەڵکردنەوە بەکاربهێنن بۆ ئەوەی خوێندکارەکان بەبێ ئەوەی بزانن کاریگەری بیرکردنەوەکانی قبوڵ بکەن.

- **گفتووگۆی فەلسەفی سوقرات.**

نموونەیەکی سەرنجڕاکێشی پرسیار و وەڵامەکانی لەگەڵ خوێندکاران ببینە.

خوێندکار: سوکرات کردەوەی چاکە چییە؟

سوکرات: دزیکردن، فێڵکردن، فرۆشتنی خەڵک بە کۆیلە، ئەم کردارانە باشە یان خراپ؟

قوتابی: خراپە.

سوکرات: فریودانی دوژمن خراپە، دوژمنێکی دیل بفرۆشی بە کۆیلایەتی خراپە؟

خوێندکار: ئەمە کارێکی باشە. من باسی هاوڕێ دەکەم نەک دوژمن، هەرچەندە.

سوکرات: بە بڕوای تۆ دزیکردن بە هاوڕێ خراپە. بەڵام ئەگەر بڕیار بێت هاوڕێیەکت خۆی بکوژێت، و تۆش ئەو ئامرازە بدزیت کە بڕیار بوو بۆ کوشتنی خۆی بەکاری بهێنێت، ئایا ئەوە کارێکی خراپە؟

خوێندکار: کارێکی باشە.

سوکرات: تۆ دەڵێی فێڵکردن لە هاوڕێکانت خراپە، بەڵام لە جەنگدا فەرماندەی گشتی سوپا، بۆ ئەوەی مۆڕاڵ بەرز بکاتەوە، بە سەربازەکان دەڵێت کە هێزی بەهێزکردن دێت. بەڵام لە ڕاستیدا هیچ بەهێزکەرێک نییە، ئایا ئەم فێڵە کارێکی خراپە؟

خوێندکار: ئەمە کارێکی باشە.

ئەم شێوازە فێرکردنە شایستەیی خۆی هەیە، دەتوانێت ئیلهامبەخش بێت بۆ بیرکردنەوەی مرۆڤەکان، وا لە خەڵک بکات دەستپێشخەری بکەن بۆ شیکردنەوە و بیرکردنەوە لە کێشەکان، هەروەها میتۆدی دیالێکتیک بەکاردەهێنن بۆ ئەوەی بیسەلمێنن کە ڕاستییەکە کۆنکرێت و ڕێژەییە، و لە هەندێک بارودۆخدا دەتوانن گۆڕانکاری پێچەوانەی خۆیان بەڕن. ئەم ئەپیستمۆلۆژییە لە مێژووی بیری ئەوروپیدا گرنگییەکی زۆری هەیە.

سوکرات بانگەشەی بۆ تیۆری حوکمڕانی پسپۆڕ دەکرد، ئەو پێی وابوو کە هەموو چین و توێژەکانی ژیان، تەنانەت دەسەڵاتی دەوڵەتیش، پێویستە لە لایەن خەڵکانی ڕاهێنراو و زانا بەڕێوە ببرێت، هەروەها دژی ئەو دیموکراسییە بوو کە بۆ میتۆدی تیروپشک جێبەجێ دەکرێت.
گووتیشی: بەڕێوەبەران ئەوانە نین کە دەسەڵاتیان بەدەستەوەیە و خەریکیچەوساندنەوەی ئەوانی ترن، ئەوانە نین کە لەلایەن خەڵکەوە هەڵدەبژێردرێن، بەڵکو ئەوانەن کە دەزانن چۆن بەڕێوەببەن. بۆ نموونە پێویستە بەلەمێک لەلایەن کەسێکەوە بەڕێوەبچێت کە ئاشنا بێت بە کەشتیوانی؛ لەکاتی خولاندنی پشمدا پێویستە ژنان پیاوان بەڕێوەببەن، چونکە ئەوان لەو کارەدا باشن، بەڵام پیاوان نایزانن.
هەروەها ئاماژەی بەوەشکرد کە باشترین کەس ئەو کەسانەن کە دەتوانن بە باشی کارەکانیان ئەنجام بدەن. ئەوەی لە کشتوکاڵدا شارەزا بێت جووتیارێکی باشە، ئەوەی لە پزیشکیدا شارەزا بێت پزیشکێکی باشە، ئەوەی لە سیاسەتدا شارەزا بێت، دەوڵەتمەدارێکی نایاب و باشە.

سوقراتلە ساڵی ٤٠٤ پێش زایین ئەسینای پایتەخت لە جەنگی پێلۆپۆنێسدا شکستی هێنا و "دەسەڵاتی سی ستەمکار جێگەی دیموکراسی گرتەوە" کریتیاس کە سەرکردەی سی ستەمکار بوو، خوێندکاری سوکرات بوو. دەوترێت جارێک کریتیاس بانگی سوکراتی کردووە و فەرمانی پێکردووە سەرکردایەتی چوار پیاو بکات بۆ دەستگیرکردنی دەوڵەمەندێک بۆ ئەوەی دەست بەسەر موڵکەکەیدا بگرێت. سوکرات ڕەتیکردەوە گوێڕایەڵی بێت و ڕۆیشت. ئەو نەک هەر بوێری هەبوو بەرەنگاری فەرمانە نایاساییەکانی کریتیاس بێتەوە، بەڵکو بە ئاشکرا ئیدانەی دڕندەیەکانی کرد. کریتیاس بە تووڕەییەوە بانگی کرد و قەدەغەی کرد زیاتر لە گەنجەکە نزیک بێتەوە و ئاگاداری کردەوە و پێی گووت: "ئاگاداربە، وامان لێ مەکە مەڕێکی دیکە لە مەڕەکەدا کەم بکەینەوە" پشتگوێی خست، بەڵام هێشتی بەڕێگەی خۆیدا بڕوات.

دواتر دەسەڵاتی "سی پادشای ستەم" ڕووخێندرا، دیموکراتەکان گەڕانەوە سەر دەسەڵات. ئەو تۆمەتبار کرا بەوەی کە پەیوەندییەکی نزیکی لەگەڵ کریتیاس هەیە، دژایەتی سیاسەتی دیموکراسی دەکات و گەنجانی بە بیدعە ژەهراوی کردووە. سوکرات دەستگیر کرا و زیندانی کرا. بەپێی یاسای ئەسینا، تۆمەتبار مافی ئەوەی هەبووە سزایەکی جیاواز لەو سزایەی کە داواکار داوا دەکات پێشنیار بکات، بۆ ئەوەی دادگا بتوانێت لەنێوان ئەو دووانەدا هەڵبژێرێت، پێش ئەوەی دادگا سزایی تاوانبارەکە ئەنجام بدات. سوکرات ئەم دەرفەتەی قۆستەوە و

وتارەکی پڕ لە سۆز پێشکەش دەکات، بانگەشەی بێتاوانی دەکرد و پێی وابوو کە قسە و کردارەکانی نەک هەر بێتاوانن، بەڵکو لەبارن بۆ پێشکەوتنی کۆمەڵایەتی کۆمەڵگەی ئەسینی. لە ئەنجامدا خیانەتی لێکرا و لە سێدارە درا. لە زینداندا هاوڕێکانی بە نائومێدیەوە هەوڵیان دەدا ڕازی بکەن بۆ هەڵهاتن، هەروەها بەرتیلیان بۆ پاسەوانەکان دا بۆ ئەوەی پلانێک بۆ هەڵهاتن دابنێن، بەڵام ئەو پێی باشترە بمرێت نەک پێشێلکردنی بیروباوەڕەکانی بکات.
بەم شێوەیە ئەو سوقرات لەتەمەنی ۷۰ ساڵە بە ئاشتیانە جیهانی بەجێهێشت.

سوکرات ژمارەیەکی زۆری پەیڕەوکاری سەرسەختی هەبوو و بەڵام نەیانتووانی لە دەمی مەرگ قورتاری بکەن چونکە ژمارەیەکی زۆر لە نەیارانی ئەرستۆقراتی تووندی هەبوو، چ لە تەمەنی ژیانکردنی دا و چ دوای مردنی کاریگەری گەورەی لەسەر کاری فەلسەفەکاری هەبوو. لە ژیانیدا هیچ نووسینێکی بەجێ نەهێشتووە، بەڵام کاریگەریی گفتووگۆکانی لە نووسین بەهێزتربوون، بۆیە مێژوونووسانی فەلسەفی سوقراتموەک پەرداخێکی ئاوی سازگار لە مێژووی گەشەسەندنی فەلسەفەی یۆنانی کۆن سەیری دەکەن و فەلسەفەی پێشووی ئەو بە فەلسەفەی پێش سۆکراتی ناودەبەن. تا ئێستا سوکرات وەک فەیلەسوفێکی گەورەی فەلسەفەی ڕۆژئاوایی دەناسرێت.

دڵشاد کاوانی
شەقڵاوە

چەند دەقێکی دی لە شاعیری عێراقی (عەدنان محسن)(*)ـەوە… و: نەژاد عزیز سورمێ

- هەندێ

هەندێ
لەگەڵ ئەوەی
نە تامیان هەیە ،

نە بۆن ،
نە ڕەنگ
بەڵام بە ئاو ناچن .

- وردەواڵە
  - ئەوە خووی منە
    ئەوپەڕی دەچێتە ئەم پەڕ .
  - لە نیوەی مۆتەکەدا
    خەونە لەناوچووەکانم دەژمێرم .
  - بە شوێنپێی ساتمەکانتەوە
    گشتیان
    بە دڵی خواسەوە دەڕۆن .
  - لەسەر شۆستەی تاریکاییتدا
    ڕوناهی
    لە نیوە‌ڕۆخەودا بە ئاگا دێ .
  - لە قامووسی کاتدا
    چاوەڕوانی
    تەنێ لە ڕابردوودا دەجوولێتەوە .
  - حیکمەت ئاوێنەی خورافەیە
    ئاوەز باخچەیە
    شێتییەتی تێدا دەسوڕێتەوە .
  - ڕۆژگار تۆی پێشان دام
    کێ ڕۆژگاری پێشانی من دا .
  - من ئەلف وبێی ڕۆشنایی تۆ فێر بووم
    تا مێژووی تاریکایی بخوێنمەوە .
  - من فێری دەست گرتنەوە بووم
    تا دەستەکانت بخوازم .
  - لە دەوروبەری ڕۆژگارمدا
    لە هەر بزربوونێکی جەستەم
    شوێنێکە .
  - هەر فرمێسکێك
    چاوەکانت نەیڕشتبێ
    سەرەتا دەبێ بە هەڵم .
  - تا لە چاوی برادەرێکدا نەمخوێندەوە
    لە مەرگی خۆم دڵنیا نەبووم .
  - کە ژن تووڕ□ە دەب□

سواری سەری خۆی دەبێ
که پیاویش تووڕە دەبێ
سواری هەمووان .

- وەختێ یەکەم بە دووەمی وت
  پیاو بە و دوام کەوە !
  ژنەکە زەردەمسکە بووەوە و
  دووەم پەشۆکا .
- بە کوێرایی چاوی زمانم
  بە لێوم دەڵێم بئاخڤێ .
- لەگەڵ ئەوەی
  بە دەرگادا هاتم
  شوێنەوارێکیم بەسەر پەنجەرەدا نەدی .
- نەیدەتوانی بمبینێ
  کەچی چرای کوژاندەوە .
- لە بەروبوجگوڕی خێزان .
  یادادەری
  دوا شتە بۆم مابوو□تەوە .
- نیشتمان
  یەکەم نەخۆشی بەربڵاوە تووشی بووبم
  هۆیەکانم بە بیر نەیەتەوە .

- برادەر

کە وەختی نووسین دادێ
بۆت هەیە ڕستەیەکی بەسوود
بۆ نیشتمان بنووسی
نیو ڕستەیش لەبارەی برادەرانەوە
لەوانەیە بە سوود بێ
کە دێتە سەر دڵبەریش
هیچ مەنووسە
ئەوەندە بەسە
بەردەوام
چاو لە بۆشاییدا ببڕی
ئەوی دی بۆ ئەو لێ گەڕێ .

- هەندێ دەیانەوێ

هەندێ دەیانەوێ
ببنە شاعیری مەزن

هەندێکیش دەیانەوێ
ببن بە وەرگێڕی گەورە
لێ هەموو ئەوەی من دەمەوێ
ژنەکەم پێشی خۆم بخەوێ
تا بەتەنێ
بچمە ئاشپەزخانە و
وەك چۆلەکەیەکی بریندار
سەما بکەم .

• ڕاستەوخۆ
دوای کەوتنی ددانی عەقڵی
هیچم بۆ نەماوە خەونێك نەبێ
وەختێ ، ژنێ
لە وەختی دەسبەتاڵیدا
خۆشی بوێم
یا کاتی حەسانەوەی
یا پشوودانی
یاخود کە وەختی پێویست دادێ
سنگم دڵێکی تێدایە
خۆشەویستی زۆری
لە هەموو وەختان لەسەرە .

• دەکرا پێکەوە بگرین

دەکرا پێکەوە بگرین
ئەگەر
هەموو دەسرۆکەکانی
لە گیرفانی مندا جێ نەهێشتبا
منیش
چی فرمێسکی پێم مابوو
لە جانتایەك لە جانتاکانیم لەبیر چوو بوو .

(*) (عەدنان موحسن) شاعیرێکی عێراقییە لە بەغدا لە دایك بووە ، دوادواکانی حەفتایەکان عێراقی بەجێهێشتووە چووەتە لوبنان پاشان بۆ پاریس
ئێستاش هەر لەوێیە .
سەرچاوە : بڕوانە
https://elarabielyoum.com/show240281

روانگەی شکۆ... ستار ئەحمەد

لە کێڵی گۆڕ دەچم
گیانم لە تابووتی خاکا نێژراوە
لە نێوانی گڵە زەردەی پاییزەڕۆیا
گوێم لە دەنگی چزەی گڕە
مۆر دەنێ بە کوڵمی باوە
لەگەڵ کاڵبوونەوەی..
ئەستێرەی ژێر هەوری تەمەنا
دڵم گەورەو.. رێڕەوم تەسك دەبێتەوە
تاوێك لەگەڵ بەفرا دەبارێم
ساتێك بەڕۆ چوونی عومری چیا گوڵبارەکان
لە پێڵووی مردووەکانا نیگای تاڵم دەکەمەوە
ئەوەتا پشتم بووەتە دیواری رووخاو
دەستەکانم لە گۆچانی شوانکارەکان دەچن
دڵم لە تەلبەندی داخەکانما لەگۆ دەچێ
هەنگاوەکانم شوێن پەنجەی مامزەو
هیواکانم لە کوانووی ماڵە ساردەکانا دەسووتێ
بوونم چاوەڕوانی شکۆی رانە مرۆیە
ئای لەم خۆزگانەی زاخ دراوی درۆیە
خۆمن لە دەزگای پاکیا
رۆژی حەوت جار رەنگم دەکەن
لە جامخانەی کوتاڵ فرۆشەکانا دەورەم دەدەن
لە شیعرێك دەچم بۆ پارە بمهۆننەوە
دەمویست ئەلبوومێك بم
لە رەفەی کتێبخانەکاندا
شاعیران بە دیارمەوە خەو ببینن
شیعرێك بم لەگەڵ بەرزەڕاکانا
لە دەفەی شانی مێژوو بمنووسنەوە
رۆمانێك بم لە دڵی بیرگەشەکانا
زامی رەشو رووت سارێژ بکەم
چیرۆکێك بم لەگەڵ دووا پشتی ئادەما
بە گژ گوللەو زوڵما بچم

ئەوەتانێ بە گوێرەی ئەو گۆڕەی هەڵی دەکەنن
بە ئارەزوویان دەمبڕنەوە
بە کێلانی خەنجەر دەمپێچنەوە
لە جەرگی خۆم دەمچەقێنن
لە لانەی خۆم دەمڕەتێنن
ئەو لانکەی لە نێویدا چاوم هەڵهێناوە
پێش لەدایك بوونم لە سکی خاکا لە گۆڕ نراوە
بەقەد گۆشەی زامەکانی کووچەکانمان
تروسکەی روانگەی ووشە
لە شاباڵی پێنووسەکەم فوو هەڵدەمژێ
نازانم شیعرو شاعیر
کامیان لەوی تریان زیاتر دەژێ
ژیان چەرمی گورگی پاڵتۆی نەمانە
چەند جەندرمەی دەروون گۆڕی مەڵاس داوە
هەڵەتەی ستەم
چەند جوامێری بێدەنگ و باسی لەناو داوە
ئەمەوێ لە بەرگی نەبوونیم دەربچم
کراسی بەرم.. گڵی ژێر سمی ئەسپەکەی خۆزگەیە
پێڵاووم ساتووری تاشە بەردی هەردەیە
هاوارم.. باڕەشی کوێستانەو
بۆ ماچی کیژۆڵەی خەم دەچێ
بە مردوویی بیر لە زیندوویی خۆم دەکەمەوە
لەسەر نێرگزی چیایەکی نوورانی دەسرەوم
لە تەرمی بێشکەی لەناوچووەکانا
بەسەر جەستەی رزاوما لە کەلاوەی ژانا
بۆ گۆڕی دەروازەی خۆری تاساو سەردەکەوم
لەگەڵ بارینی بەفرا
تەمەنم پەپوولەی ژاکاوی جەنگەڵە
لە کۆڕی ژینێکی بێشکۆی حەسرەتام
هەر چاکە پێنووسو لاپەڕەم لەگەڵە

ستار ئەحمەد